

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Vita Et Honestate clericorum. Titvlvs Primvs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](#)

DECRETALIVM EPI- STOLARVM GREGORII

LIBER TERTIVS.

DE VITA ET HONESTATE
clericorum.

TITVLVS PRIMVS.

CAPITVLVM PRIMVM.

Cum celebratur, divisus esse debet clerus à populo.

Ex Concilio Moguntino. a

Vlaici secus altare, quando sancta my-
stera celebrantur, staret vel sedere in-
ter clericos non prouidatur. Sed pars
illa, que a cancellis ab altari dividitur,
rursum pfallentibus patet clericis.
Ad orandum velo & communicandum
laicos & forminis (sicut mos est) patet
finis factorum.

CAP. II.

Iure, nequissimorum summati.

Ex concilio Pictaviensi. c

Clerici amatae portante d. & usurpati excommunicati.

CAP. III.

Trifolii habens populum, debet habere clericum, qui secum
vivat & in alio hic expedit, eum juvet.

Ex concilio Matricen. e

VI quinque Presbyteri s. qui plebem regit, clericum
habet, qui tecum cantet, et epitolam & letctionem
legit, qui possit tenere scholas, & admonere suos par-
catores, in his suis ad fidem difformem mittant ad ec-
clesiam, qui ipse cum omni castitate erudit.

CAP. IV.

Nec nisi triuia summati.

Gregorius g. IX.

S. quis ex clericis comam relaxaverit, anathema
suum.

CAP. V.

Iure illi, & non alter summati.

Ex concilio Carthaginensi. f

Clericus neque comam nutritiat, neque barbam.

CAP. VI.

Utrum in sacra, nec profixa potest uxorem dicere, sed
iure modiciori si vult gaudere privilegio clercalis, vel dispen-
sacione beneficii, hoc dicit, secundum modum, qui est ma-
gistratus literis, secundum quem ponit unum casum duc-
tum.

Ex concilio Triburien. k

Clericus si confusa dimissa uxorem accepere, qui
quidem fit sine gradu, nec monasterio a parenti-

^a An. Aug. in noua ait effex conc. Thron. 2.c. 4. b Qua-
erenda. c Nonne in al. P. I. v. 1. n. 1. c. 2. ed. tit. in 1.
v. 1. m. decr. p. 1. Matismen. f Turch lib. 2. dect.
v. 1. l. 10. p. 4. c. 12. g. 2. ed. tit. in 1. comp. g. Decr. nunc. in
comp. h. C. 3. ed. tit. in 1. comp. i. Conc. Carth. 4. c. 4. q.
k. M. Magistri. f. T. Triburien. f.

^b Ca. 6. ed. tit. ne cler. vel monach. in 1. compilat. b. Ries 2.
verba. d. barbam, defens in emulius manu. c. Sub Alex. 3.
c. 1. d. Ca. 2. ed. tit. in 1. compil. e. Ab Episcopo arceatur.
f. Aldoferit. g. Aliz. al. v. 1. al. 1. v. 1. sed ut plurimum
legitur v. 1. a. h. Ca. 10. ed. tit. in 1. compil. confert concilium
Tol. 4. can. 12. Referit Grat. 12. q. 1. c. 1. i. Manuun. k. Ex-
peccat.

[1] Tunc sunt sensus homini ad malum ab adolescentia sua, sicut ex sensu divinae gratia, amorem debet ad venientem, & remedium semper inquirere, quibus irruentes occasio mortis valerat declinare. Inde siquidem est, quod intelligentes multa ex debet proprio, multa ex aliena malitia in vestitu ecclesiastico perirent, quia aut delictum in se aut occasionem habent delinquendi, per nos. Apof. fidei, cui ex desperatione Domina desperamus, prout datur ab eo, decretum observandum, & auctoritate episcopatus effecti, ad resarcenda nostra ipsa solidam vestrum, & infundens utilia Christi Apofolici munimenta, recolentes quod in veteri lege praecepit Dominus dicen: regni in altari semper ardebit, quem mares facies, subiecti manu ligna per singulos diei.]

CAP. X.

Ecclesiastici iudicet & delegati gratis judicare debent, nec exigere pessimi decimam, vel etiam quartam litu, etiamque hoc habeat consuetudo.

Innocentius III. Præfatio & clericis

Lombardia.

Cum ab omni a specie mali præcipiat Apostolus abstinere: [1 & infra.] Sanè ad audiendum apostolatus noscitur pervenire, quid cum ex delegatione nostra causas suscipiunt & retractandis, more & secularium super decima litu, vel parte alia pro diversa terrarum confutidine præter expensas virtutum cum litigantibus, recipitis pignoribus, pro salario convenitis. Nos attendentes, quod ad hoc vobis & aliis clericis sunt ecclesiastici redditus depurati, ut ex ipsis honestè vivere debeatis: [2 & infra.] Ideo mandamus, quatenus ab hujusmodi exactionibus de cetero abstinentes & vigorem judiciorum gratis studeatis litigantibus imparti: non obstante quod in fraudem à quibusdam proponitur, quod id exigitur nomine ecclesiorum: cum nec iustum judicium judicii vendere licet, & venales sententiae ab ipsis etiam secularibus legibus reprobentur.

[1] Nos qui lucis indigena constitutus sumus à Deo super gentes & régna, ut justa cordum Propheticam, evanescere & defrauenias, & fieri & plantare, famam opere debemus satager, quatenus evanescere vult, plantente virtutes, defrauenias iniqua & adficiemus beneficia. Sicq; nostra scilicet iustitia mediante prævia transactio in diversis, & afferre convertitur in plana: tunc autem hujusmodi nostræ filicium laboris generatior debet a omnes extendi, quia sapientibus & insipientibus sumu in iustitia debitor: tamne prelatorum ad clericos, qui dormire debent à virtutis, ut sine pena columba deargentata, ne quid apparet in illis quod obfuscat candorem ecclesiasticae puritatis.]

[2] Nec vos sponteis ad turpia hora manus extendere, vel ad iniquam minera oculos mordere. Cum ergo opera vestra lucere debet factum exemptione, ne vos deceat ad instar secularium ad turpe compendium vultus occisionem arripere. v.v.p.s.f.]

CAP. XI.

Ad existendum scandalum, possunt religiosi diversi habitus, i.e. ad prædicandum de novo conversi, sed in unum superiorem habitum & proprium conformari.

Idem Livonien. Episcopo, & eis, qui cum ipso sibi fratribus.

Dux qui eccliam & suam nova semper profecundat: [1 & 7.] Ne igitur, si disper in vobis obfervantia fuerit, & dissimili habitus, apud eos, quibus

a C. i. eod. rit. in 3. compil. 1. Thes. b In codice Barb. more sec. judicium. c Simile vnde in 1. ff. quod cunctis, una. & in 1. quod meranda ff. de op. leg. d C. i. eod. tit. in 3. comp. vide extrax. Alex. IV. cum hora, quam inferimus post directorum inquisitorum literas Apost.

unum evangelium praedicant, scandala latentes, scandalum, quatenus eo non obstante, quod inter noschi sunt, & canonici regularis, vel alii cum regulis, vitam sub alia distincione & profelli, come quia tumid hoc specia officium, conformatis.

[1] Volens haec moderna tempora conformare principia, catabolicam propagare, prædictissimam vestrum & consuepatum in prætrahit effiditum, ut Livonien. seipso præconizans, ut ipsum quibus in evangelio legitime effiditum: Eritis, omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti: & de qualib; Evangelio formis fabriqueris, illis annis, predicatorum ubiq; Eboracum corporis & formis firmatus sequentibus fijis. Attende item Evangelio paternostri quid mea est multa, operis eis non possum immittit parvioris in nefem suam, & in hac que a domini vestrae veroi voi deputatis vintentes, quorum latere non in misericordia recompenfit. Unde cum Evangelio quoniam efflorat fortis inffirmitate, qui facit utreg, usum & operationem & charitatis spiritu amboles, illorum sequuntur tempore quibus legitur: Multitudine autem credentium, ut illas, præstabilitam ludibriorum confitendum, ne corruptelam, currit a veluti ecclias eruptaque.

[1] Quia igitur ex officio nobis injuncta domus Domini, & securus comedit, & approbavit exhortationem ei super utrumque securus. Idem. Cui decorum & dominus Dei: & infra. Imma. ludi suui in ecclias theatrales, & nonnullis libidinorum spectaculis introdotum in eis multorum, verum etiam in aliquibus felicitatibus nostri Presbyteri, ac Subdiaconi infante suo libenter a præstatim: [1 & 7.] Frat. v. m. iudicium, querens, per hujusmodi surpeditum ecclie inquietum, ut illas, præstabilitam ludibriorum confitendum, ne corruptelam, currit a veluti ecclias eruptaque.

[1] Quia igitur ex officio nobis injuncta domus Domini, & securus comedit, & approbavit exhortationem ei super utrumque securus. Idem. Cui decorum & dominus Dei: & infra. Imma.

VII clericorum & mores & actus in metropolitano, & securus, & calfe virare frumentis, & praesertim in facris ordinibus confundit, & libidinis virtutio provocantes, maxime illo, propter quod in ita. Dei in filios diffident, quatenus in eum omnipotens Dei puro corde, ac mundo mente valeant administrare. Ne vero facilis vestrum mundum tributum delinquendi, statuimus, ut qui commissi fuerint incontinentia vino labore, propter magis aut minus peccaverint, purissimam & lenitatem canonicas functiones, quae efficacius & difficulter permissus obseruant: ut quos divinus timor à male non vocat, temporalis fatem pena coheredem percutit, quis igitur hac de causa fulpens præfato libere divina, non solum eccliasies beatitudinem, sed & honorum etiam pro duplice culpa pergitur. Prælati vero, quales presumuntur, letare possunt, maxime obtemperare vestris arbitribus sustinere,

a Al. distincione. b C. i. eod. tit. in 3. compil. 1. & in generali Lat. sub linceo. III. e. 4. c C. i. eod. tit. in 3. compil. 1. & in generali Lat. sub linceo. III. e. 4. d C. i. eod. tit. in 3. compil. 1. & in generali Lat. sub linceo. III. e. 4. e Al vel minus. f Lex directa. g. i. an. m. iudicium. & Iust. de publ. jud. 4. stet. lex lilia.

commodi temporalis, pari subiectant ultiōni. Quia autem secundum & regionis suae mortem non abdicarunt copiam coniugium, si lapsi fuerint, gravius puniantur: cum legitimo matrimonio uti possint.

CAP. XIV.

Clericos capitulo vel obrietas monitus non defens, ab officio vel in officio sufficiat.

Idem in eodem b.

A Capula & ebrietate & omnes clerici diligenter abstinēt: unde vimum sibi temperent, & le vino. Nec si hibendum quipiam inciterit: cum ebrietas & mēnētūr exilium, & libidinis provocet incentivum, tunc illam absum penitus decimimus abhendum, quo in quibusdam partibus ad potus aquales suo modo obligati potant: & ille iudicio talium plus laudatur, qui plures inebriant, & calices fecundiores exhausti, aliqui autem super his se culpabilium exhibent, nisi a legente communis fatuscēcerit, ab officio vel beneficiis suspendatur.

CAP. XV.

Angusti, perforsi, losi, iudicis, infelius, inbontis & ornati minus, præcepta clericos affinerit, & habuit honos uis, cuius usus in pluribus exprimit & detegit.

Idem in eodem e.

Clerici officia vel commercia secularia non exercant, maxime in honoreta. Minis, joculatoribus, & libidinibus non intendant. Et tabernas prorsus ement, nū forte causa nec estatis in itinere constituti. Ad alios, & taxilos non ludent, nec huiusmodi ludis intercedunt. Coronam & toruram habeant congruentem. Et in officiis ecclæsticis, & aliis bonis studiis exercitent diligenter. Clauſa deferant defuper industris, nimia brevitatem vel longitudinem non notanda. Pani nobis sur viridibus, necnon manicis aſt ſuturis, ſuturis conflictis, fraxis, felis, pectoralibus, calcaribus, dentariis, aut aliam ſuperfluitatem gerentibus non utantur. Cappas manicarias ad divinum officium intra ecclesiam non gerant, fed nec alibi, qui ſunt in facerdotio & personis confituti: niſi iusta cauſa timoris eorum habuimus transformari. Fibulas omnino non ferant, neque corrigias aurii vel argenti ornatum habentes, ſicut annulos: niſi quibus competit ex officio dignitatis pontifices autem in publico & in ecclæſia ſuperstitionis lineas omnes utantur: niſi Monachis fues, quos oportet ferre habitum Monachalem. Pallis difibulatis non ſtantur in publico, fed vel poſt collum, veſtis pedibus ininde connexis.

CAP. XVI.

Clericos qui tercius monitus à negotiationibus ſecularibus non abſent, etiam perdiſit, quod bona privilegium clericale, b.d. Et eī ſunt ſedis non, & qua queruntur allegatur.

Honorius III. Ambianen. Epif. g.

^a Literis b Pontini Comitis intellectimus, quod quendam clericus ſuę terrę potius ſecularibus i ne- poniunt, quam officiis diuinis intendunt, & gaudeat volentes privilegio i clericali, nolum statutis punit, quibus quoties expediat, ſicut laici ſe tuentur) in negotiationum luunt, i quibus ſubiacere: [i & i.] Monemus, quatenus ſi tales tertio à te commo- uis ſuū modi non refuerint, fed pretermitti di-

vinis officiis, negotiationibus inſtitent a supradictis, cum facta abſcient privilegium clericale, tu quo minus, dum hi ſe implicant, de ſuis facultatibus, ſtatutis & conſuetudinibus patria ſubiacent, non defendas eſdem.

[i Unde quia magnum exēs scandala inter laicos genera- tur, nobis humiles ſupplicare, ut vel complicitus joſmedii clericis ad fervidam ecclæſia, alioſ ſecularibus negotiationibus poſpo- ſita, mandamus, vel patremus ea quad ſecularis eorum bla- ruit & conſuetudinibus parva ſufiaceat. Cum igitur predella in clericis ordinis ſupertemperum ſtendare noſcatur, & clericorum ſta generare non debet laicus scandalum, fed praefare hominat exemplum, f. .]

DE COHABITATIONE CLE- ricorum & mulierum.

TITVLVS II.

CAP. I.

Clericus non debet retinere in domo mulierem ſuſpiciam de incon- tinencia, enarrat ſi ſit mater vel alia conianguina.

Ex concilio Mogunrin. b

I Nhibendum eſt, ut nullus facerdos feminas, de quibus ſuſpicio potest eſt, retineat. Sed neque illas quas canones concedunt, matrem, amitam, & fo- rem: qui inſtigante diabolo, & in illis ſequi perpe- tratum reperitur, aut etiam in pedeſequi carandum. Sed ſi qua de his neceſſitatem habuerit, Presbyteri habeant in vico aut in villa domi longe à ſua conveſatione: & ibi eis, qui ſunt neceſſaria, ſubminifrent. Prohiben- dum quoque eſt, ut nulli femina ad altare profumat accedere, aut Presbytero miniftrare, aut intra cancellios ſtare ſive ſedere.

CAP. II.

Excommunicatur clericus in facili, qui a ſuſpiciarum mulierum colloquio, vel caroſu conforſto, monitus non defens. Ex decreto Eugenii Papæ.

Si quisquam d facerdotum, id eſt, Presbyter, Diaconus, Subdiaconus, de quacunque femina crime fornicationis ſuſpicius, poſt primam, ſecundam & ter- tam admitionem inventari fabulari, & aliquo mo- do converſati cum ea: excommunicationi ſubdatur: femina vero canonice judicetur.

CAP. III.

Non debet prelaetus clericum cogere ad concubinam abjurandam, ſed eam in leſionem dimittere, poſt excommunicare.

Alexander III. Salor. Archiepifcope.

p.c. cum ta.

Clericos in facris ordinibus & confitutis, qui pri- oblīcē ſerent concubinas, ad eas abjurandas noſlu- mus à tua fraternitate compelli, ne in eandem forni- cationem inſinuā diabolice fraudis redeantes, perju- ciū reatum incurant. Verū ipſos per ſuſpicionis & interdicti ſententiam debes artius cogere, ut mulie- riſipias à ſe ita removeant, quid de illis ſinistra ſuſpi- cione non poſſit haberi. Et ſi qui eorum ad ipsas redire, vel alias accipeſt forte praſumpſerint, in aliquos eorum debet perpetua excommunicationis ſententiam proferre, ut alii eorum f exemplo perrerint, à ſimi- bus arceantur.

^a Hoc dictum propter Graeci. ^b Conc. Later. ſub Innoç. 3. c. 15. ^c Cod. tit. in 4. comp. d à beneficio vel officio ſuſp. e Lat. ſuſp. Innoç. 3. f. Ca. 4. ed. tit. in 4. comp. conc. Trid. ſuſp. 4. c. 1. & ſuſp. 2. c. 1. g Ambien. al. Abien. al. Abamen. al. Abamen. h Vid. Geminianus, ſi. Deoff. Abien. in 6. i al- terius. k privilegium clericorum. l Vid. l. queſt. Cod. de re- p. l. i. propria. q. 1. ff. de inoff. regi.

Mmm 3